

Leiðbeiningar um ritun, frágang og útlit ritunarverkefna

- Forsíða
- Efnisyfirlit (þegar það á við)
- Inngangur
- Meginmál
- Lokaorð
- Heimildaskrá (í heimildaritgerðum)

Ritun

- Byrja á því að velja efni og passa að ætla sér ekki of mikið.
- Leita heimilda eða skrifa niður stikkorð áður en ritun hefst.
- Eru heimildirnar áreiðanlegar?

Forsíða

Nafn skóla
Námugrein

Dagsetning

Títill
(Mynd ef vill)

Nafn kennara

Nafn höfundar

- Við venjum okkur á að skila ritgerðum með forsíðu.
- Í styttri verkefnum er hægt að nota síðuhaus og síðufót til að merkja verkefnið.

Frágangur

- Fara skal eftir fyrirmælum kennara um leturgerð, leturstærð og línubil.
- Almenna reglan er að nota læsilegt letur, 12 pt og 1,5 línubil.
- Röð efnispáttanna skal vera: Forsíða, efnisyfirlit, inngangur, meginmál, lokaorð, heimildaskrá.

Nokkur atriði sem ber að varast

- Forðist 1. persónu frásögn í heimildaritgerðum og ritgerðum sem kalla á formlegt málsnið.
- Eigin skoðun má gjarnan koma fram í niðurlagi en hana þarf að rökstyðja. Ónothæf lokaorð eru til dæmis: „Mér fannst þetta efni skemmtilegt og hef lært mikið á þessu verkefni.“
- Millifyrirsagnir eru óþarfar í stuttri ritgerð – nóg að nota greinaskil milli efnisgreina.
- Í heimildaritgerðum skal nota fyrirsagnirnar „Inngangur“ og „Lokaorð“ en ekki „Meginmál“ (sjá glæru 7). Finnið annað heiti yfir meginmálið. Í bókmenntaritgerðum og persónulegum ritgerðum skal það ekki gert.

Inngangur

- Hlutverk inngangs er að kynna umfjöllunarefni ritgerðarinnar og vekja áhuga lesanda á efninu.
- Uppskrift:
 - Kveikja: Áhugi lesanda á efninu vakinn
 - Vinna úr kveikju og leiða lesanda að kjarna efnisins
 - Setja fram efnisyfirlingu eða rannsóknarspurningu
 - Lýsa uppbyggingu ritgerðar og muna eftir að segja hvað lokaorð fela í sér

Meginmál

- Í meginmáli er viðfangsefninu gerð skil og þá út frá heimildum ef slíkt á við.
- Áhersla lögð á aðalatriði og spurningum svarað í samfelldu máli.
- Aldrei skal nota fyrirsögnina „Meginmál“ heldur fyrirsagnir sem endurspegla innihald eða vekja áhuga á efninu. Í lengri ritgerðum getur átt við að skipta meginmáli upp í undirkafla og nota þá millifyrirsagnir.
- Vitna skal í heimildir þegar það á við (sjá glærur 9 - 13).

Lokaorð

- Í lokaorðum eru aðalatriði ritgerðarinnar dregin saman og þess gætt að spurningum sem settar voru fram í inngangi hafi verið svarað = komast að niðurstöðu.
- Ályktanir. Í kjölfarið má höfundur setja fram fram eigin skoðun á efninu og/eða álykta um þýðingu þess. Stundum getur á við að tengja efnið við eigin viðhorf og reynslu.
- Í lokaorðum koma aldrei fram nýjar upplýsingar. Semjið lokaorð miðað við það sem kom fram í meginmáli og lesið inngang og lokaorð saman.
- Gæta skal þess að hafa lokaorðin ekki of stutt og innihaldslítill.

Mikilvægt

- Þegar texti er ritaður er mjög mikilvægt að taka fram hvaðan upplýsingar eru fengnar. Þetta á ekki við um þekkingu sem er almenn eins og „Reykjavík er höfuðborg Íslands“ eða „ÍR er íþróttafélag“.
- Upplýsingar eins og nákvæmur fjöldi íbúa í Reykjavík eða nafn formanns knattspyrnudeildar ÍR er aftur á móti ekki almenn þekking.
- Aldrei skal taka texta beint eða óbeint frá öðrum án þess að geta heimilda. Slíkt kallast ritstuldur.

Tilvitnanir – Óbeinar tilvitnanir

- Þegar upplýsingar eru teknar úr heimildum þarf að geta þeirra sérstaklega hvort sem þær eru teknar beint eða umorðaðar.
- Eftir hverja óbeina tilvitnun þarf að geta hvaðan heimildin er fengin.
- **Dæmi um óbeina tilvitnun:**
- Mikilvægustu félagsmótunaraðilar barna og unglinga eru meðal annars fjölmiðlar og íþróttafélög (Garðar Gíslason, 2001). Aðlögun að breytingum í umhverfinu og ný þekking er ferli sem á sér stað allt lífið.

Tilvitnanir – Bein tilvitnun

Þegar upplýsingar eru teknar úr heimildum þarf að geta þeirra sérstaklega hvort sem þær eru teknar beint eða umorðaðar. Vísa þarf til blaðsíðna þar sem það á við.

Bein tilvitnun

- Þegar um beina tilvitnun er að ræða er hún sett í gæsalappir og heimildin sett í sviga fyrir aftan. Dæmi:

„Fjölmiðlar, vinir eða íþróttafélög eru líka mikilvægir félagsmótunaraðilar í lífi barna eða unglunga“ (Garðar Gíslason, 2001, bls. 99).

- Þegar bein tilvitnun er lengri en þrjár línur (eða um 40 orð) er gæsalöppum sleppt og tilvitnunin inndregin. Dæmi:

Fjölmiðlar, vinir eða íþróttafélög eru líka mikilvægir félagsmótunaraðilar í lífi barna eða unglunga. Allt lífið ertu að læra eitthvað nýtt, uppfæra gamla þekkingu og aðlaga þig að breytingum sem eiga sér stað í umhverfinu (Garðar Gíslason, 2001, bls. 99).

Heimildaskráning

Allra heimilda þarf að geta í heimildaskrá. Skráning fer eftir tegund heimildar og kerfi. Hér eru dæmi um skráningu bóka samkvæmt APA 7:

- Bók eftir íslenskan höfund:
 - Garðar Gíslason. (2001). *Þjóðfélagsfræði*. Námsgagnastofnun.
- Bók eftir erlendan höfund: Eftirnafnið er á undan skírnarnafni og upphafsstafur skírnarnafns aðeins tilgreindur.
 - Bowness, A. (1985). *Modern European art*. Thames and Hudson.

Heimildaskráning

● Tímarit:

- Höfundur. (ártal). Titill greinar. *Tímarit, árgangur*(tölublað), xxx-xxx.
- **Dæmi:** Valur B. Jónatansson. (2005). Árin í Noregi hafa gefið mér mikið. *Golf á Íslandi*, 15(5), 110-112.

● Vefsíða:

- Nafn heimasíðu/höfundar. (ártal, dagur. mánuður ef dagsetning er tilgreind en annars e.d.). *Nafn á greininni*. Bein slóð
- **Dæmi:** Ölduselsskóli. (e.d.). *Læsisstefna Breiðholts*.
<https://olduselsskoli.is/laesisstefna-breidholts/>

● Ritstýrð bók eða safnrit:

- Nafn ritstjóra (ritstjóri). (ártal). *Titill bókar*. Útgefandi.

● Bók án höfundar eða ritstjóra:

- *Titill bókar*. (ártal). Útgefandi.

Munnlegar heimildir

- Munnlegar heimildir eru yfirleitt einungis notaðar ef ritaðar heimildir eru ekki til eða erfitt er að nálgast þær.
- Þegar munnlegar heimildir eru notaðar er farið með þær eins og aðrar heimildir í lesmálinu og þær skráðar innan tilvísunarsviga eftir að vitnað er í þær. Hins vegar eru þær **EKKI** settar í heimildaskrá. **Dæmi:**
 - Í fyrirlestri Jóns Jónssonar (munnleg heimild 25. september 2011) kom fram að 98% landsmanna...

Myndir

- Fara þarf gætilega í meðferð mynda. Aldrei skal nota mynd eftir annan höfund nema að fá sérstakt leyfi. Hægt er að nota skýringarmyndir sem varpa t.d. ljósi á tölfræðútreikninga en þær þarf höfundur að gera sjálfur og setja inn skýringartexta.
- Almennt er sér myndaskrá og sér töfluskrá á eftir heimildaskrá í fræðilegum ritgerðum.

Heimildaskráning

- Í heimildaskrá skal skrá allar þær heimildir sem notaðar voru í ritgerðinni í stafrófsröð.
- Ef höfundur á fleiri en eina heimild þá ræður ártal uppröðun (elsta fyrst). Dæmi:
 - Svala Jónsdóttir. (2016). *Unglingar og snjallsímar*. Þrymur.
 - Svala Jónsdóttir. (2017). *Ritun og gildi hennar*. Þrymur.
- Ekki þarf að skrá munnlegar heimildir í heimildaskrá enda ekki hægt að finna þær aftur.

Gangi ykkur vel!

Heimildir

Leiðbeiningavefur ritvers Menntavísindasviðs. (e.d.). Forsíða. Sótt af <https://skrif.hi.is/ritver/>